

Sećanje na štrajk učenika geometarskog oteka

srednje tehničke škole u Beogradu 1926.

Jednog jesenjeg dana pre trideset i tri godine nastalo je komešanje u školskim klupama na času crtanja. Ceduljice su kružile od ruke do ruke. Predavanje nije niko slušao. Uzbudjenje je raslo. Na opomenu nastavnika da čas još traje, ustao je jedan, za njim drugi učenik, da bi malo za tim u učionici ostao samo iznenađeni predavač.

Odmah posle napuštanja školskih prostorija, ceo naš kolektiv održava zajednički sastanak na Malom Kalemegdanu, na kome se donose odluke o stupanju u štrajk, o izboru užeg i šireg štrajkačkog odbora. Nikom od učenika nije bilo neizvesno zbog čega se sve ovo dešava. Uzroka je bilo više.

Preduzeta obaveza po kojoj učenici primaju punu određenu stipendiju za vreme kolovanja, kako za vreme nastave tako i za vreme praktičnih radova nije ispunjena.

Na praktičnim radovima u Valjevu sav iznos stipendije uplaćivan je za slab smeštaj i ishranu, a ostatak nije predavan učenicima. Radovi na praksi trebali su da traju 6 nedelja, a zadržani smo 10 nedelja.

Za najmanje greške ili zakašnjenje pojedinci su kažnjavani uskraćivanjem hrane u jednom ili dva obroka. Nemajući drugih sredstava ovi »kažnjeni« učenici domagali su se zelenog voća, pa je uskoro zavladao tifus od koga se pobolelo više učenika pa je jedan i umro. Dirljiv je to bio susret nas učenika sa roditeljima preminulog druga. U posmrtnom oproštajnom govoru nije izostalo da se toga dana ukaže na ono što se samo po sebi nametalo, kakve su bile »vaspitne i pedagoške« mere i do čega su doveli ovako bezdušni postupci.

U vremenu između praktičnih radova i redovne nastave stipendija nam nije isplaćivana.

Za svaki negativan odgovor ili slabo urađen pismeni zadatak oduzimana je stipendija.

Za oštećenje i ruiniranje inventarskih stvari upotrebljenih na praktičnim radovima odbijana je procenjena vrednost opet od stipendije.

Primajući na sebe obaveze mi smo i u školi i na praktičnim radovima davali sve od sebe da bi što pre zemlji i privredi dali geodetske stručnjake za kojima se osećala velika potreba. Navedeni postupci kao i mnoge druge mere

gubile su u nama nadu da pod takvim uslovima možemo istrajati, jer smo bez malo svi bili vrlo siromašnog stanja.

Pod ovakvim okolnostima solidarnost i želja za štrajkom bila je potpuna, a vođen je organizovano uz dobre pripreme punih 40 dana. Sastanci su održavani u Košutnjaku i na Topčiderskom Brdu, pošto se više na Kalemegdanu nismo smeli sastajati. »Pravda« i »Večernje Novosti« opširno su pisali o štrajku navodeći uzroke i postavljene uslove.

Uži štrajkački odbor sastajao se svaka dva dana u jednom suterenu na Dorćolu, pa je na tim sednicama o svim važnijim zaključcima vođen zapisnik.

Bile su preduzete obimne mere da se za naš slučaj zainteresiraju poli-

Sastanak čaka štrajkaša na Košutnjaku

tičke ličnosti preko određenih učenika iz šireg štrajkačkog odbora. Obilazili smo vođe stranaka, poslaničke klubove, pojedine ministre i druge uticajne ličnosti, upoznavajući ih sa našim slučajem tražeći pravilno rešenje. Primani smo svuda sa manje ili više obećanja, no ipak na kraju smo uspeli da se neka od spornih pitanja reše u našu korist. Stipendija je davana uredno. Slabe ocene su zaključivane polugodišnje, što je omogućilo pravilnije primanje stipendije. Razni planirani odbici nisu vršeni. Odluka o isključenju svih učenika iz škole povučena je uz obećanje da će se sve prelati zaboravu. No, ovo obećanje nije ispunjeno. Po povratku u školu 4 ili 5 učenika isključeno je za svagda iz svih škola, a nekoliko učenika isključeno je na godinu dana.

Sećajući se danas svega toga kako su održavani i vođeni ovi sastanci kako su podnošeni izveštaji o preduzetim merama, kako je rešavano pitanje materijalne pomoći onim koji su ostali bez sredstava kao i onih vatrenih govora koje su držali pojedinci Trajko Petrović, Ibrahim Babović, Lazar Cerović i drugi, sa sigurnošću se može reći da je ceo ovaj poduhvat dostojan divljenja.

Tih dana vodila se podjednaka briga o svakom pojedincu. Delio se svaki dinar, kako bi bilo što manje onih koji će tih prohladnih jesenjih dana pre-spavati na nekoj klupi sportskog igrališta udaljenih od grada.

Iako posve siromašnog stanja, a pored toga i isključen iz svih škola, nisam bio prepušten sam sebi. Obezbeđeno mi je bilo privatno školovanje uz

Grupa đaka STŠ-e na grobu Vase Pelagića 1927. Oznaka x označava Ibrahima Babovića

redovnu materijalnu pomoć, a to je bilo omogućeno i ostalim isključenim učenicima.

Dvadesetodnevni štrajk učenika iste škole godinu dana ranije zbog skoro istovetnih razloga, doprineo je da se pored delimičnog uspeha u našim zahtevima postigne kud i kamo veći uspeh, tj. da se ti mladi ljudi na pragu života prekale i dadu svoj doprinos u opštoj borbi radničke klase u to vreme.

Krcun Djurković

Učesće geometara u akcionom odboru državnih službenika

Pre šestojanuarske diktature, kada su političke prilike u bivšoj Jugoslaviji pružali dovoljno mogućnosti za izgradnju profesionalnih organizacija i za njihovo čvrsto povezivanje u jedan zajednički savez, javni službenici nisu znali ni umeli da koriste tako povoljne prilike.

Šestojanuarski režim zatekao je profesionalne organizacije nespremljene i nesposobne za borbu sa svim onim nedaćama, koje su dolazile kao posledica diktature. Diktatorski režim, u vidu veštačkih stvarni partija, upregli su veliku većinu državnih službenika u svoja kola, a raznim metodama (korupcije, protekcije, podmićivanja i povlašćivanja) zatrovali su državnu administraciju i veliki deo državnih službenika odvojili su od naroda. I kada se diktatura pomoću tog aparata učvrstila, onda je nemilice udarila po javnim službenicima.

Famozna uredba iz 1935 godine odlikuje se nepoštednom bezobzirnošću prema javnim službenicima i njihovim porodicama. Oduzima se dodatak na ženu, smanjuje se dodatak na decu, oduzima se lični dodatak udatoj službenici i vrši se atak na brak i porodicu jedne velike društvene kategorije kao što su javni službenici, te je kao takva zapamćena i zabeležena kao akt društvene nepravde.

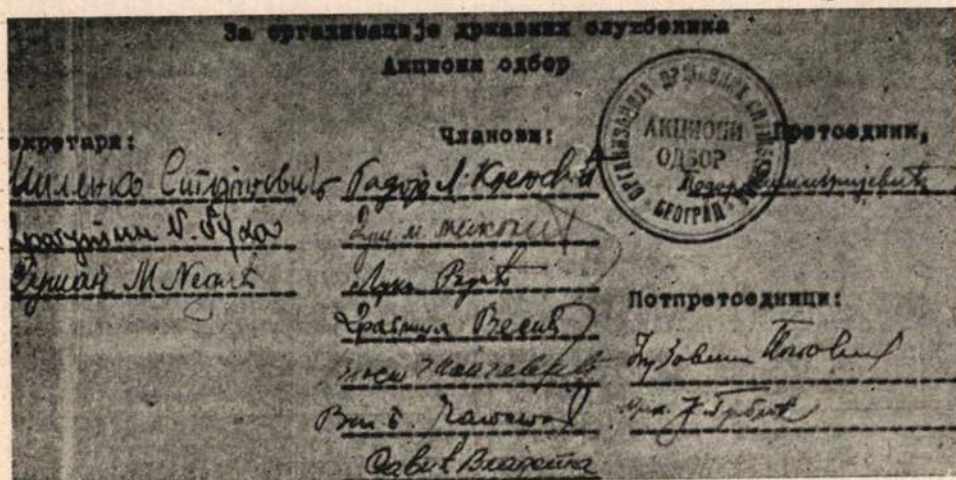
Ova uredba bila je neposredni povod sastanku pretstavnika profesionalnih organizacija i tada se prvi put formira akcioni odbor državnih i samoupravnih službenika. Delatnost ovog odbora trajala je od 1935—1939 godine. Nedostatak jedinstvene volje, koja bi bazirala na zdravoj ideološkoj podlozi, bio je razlog da ovakav akcioni odbor nije mogao odoleti naletima reakcije koji su se sručili na njega i on se kao slab i nehomogen nečujno gasio.

Razdoblje između 1937—1939 godine ispunjeno je povremenim dodirima među pojedinim organizacijama. Na skupštinama i kongresima staleških organizacija dolazilo je do zajedničkih manifestacija i do zahteva za uklanjanje zakonskih prepreka za stvaranje zajedničkog saveza. Ovaj period ispunjen je i borbom i to vrlo žestokom, od strane pojedinih organizacija, među koje spada i Udruženje geometara i geodeta, protiv nasrtaja režimske partije čiji je cilj bio da osvaja i ruši profesionalne organizacije pomoću partiskih klubova. Treba podvući da je članstvo pojedinih organizacija kao i Udruženje geometara i geodeta u to doba izašlo iz ove borbe ojačano i sa puno moralne snage za dalju akciju.

Rat, koji je počeo u Evropi u septembru mesecu 1939 god. i čije se posledice nisu mogle sagledati, prouzrokovao je i u bivšoj Jugoslaviji velike privredne poremećaje, izazvao nezapamćenu skupoću, koja je naročito pogodila sitne i srednje potrošačke slojeve, među koje su spadali i državni službenici.

Državni službenici polagali su svoje nade, kao uostalom i ceo narod, da će Akt sporazuma od 26. avgusta 1939 godine i njima doneti bolji i pravedniji život. Jedan period vremena protekao je u stavu isčekivanja i na rešenje pretstavke Akcionog odbora potpisane od pretstavnika 21 profesionalne organizacije, a koja je bila podneta predsedniku kraljevske vlade 28. marta 1939 godine i u kojoj je traženo, da se državnim službenicima vrate prinadležnosti iz 1931 godine, da se donese uredba o maksimiranju i kontroli cena životnih namirnica i stanova, te da se izvrši razduženje državnih službenika.

Kako se materijalno i pravno stanje javnih službenika i pored svih obećanja od strane nadležnih, iz dana u dan sve više pogoršavalo, članstvo pojedinih staleških udruženja, a naročito onih čiji su pripadnici bili u najnepovoljnijem položaju, pod uticajem partiskih organizacija u tim udruženjima,

Faksimil potpisa članova »Akcionog odbora« na pretstavci pretседniku vlade

našlo se pobuđeno da izvrši pritisak na svoje uprave i da ih pokrene na akciju. Ova akcija odozdo donela je do zajedničkog sastanka pretставnika 26 staleških organizacija 8. decembra 1939 godine. Na ovom sastanku svestrano je razmotrana celokupna situacija državnih službenika. Izabrana je nova

Faksimil potpisa »Udruženja geometara i geodeta«

uprava Akcionog odbora sa zadatkom da izradi program za dalji rad akcionog odbora u Beogradu i u unutrašnjosti. Rešeno je, da se naponi za postizavanjem boljih životnih uslova javnih službenika ne smeju zaustaviti. Naprotiv trebalo je nastaviti sa još većim intenzitetom i elanom, da se obnove i reorganizuju u celoj zemlji mesni akcioni odbori ili poverenišva, da se pokrene zajednički list i da se sačini i uputi pretседniku i potpredседniku kraljevske vlade nova

pretstavka potkrepljena usmenim obrazloženjem od strane jedne delegacije akcionog odbora.

Pored raznih smetnji, kojima su tadašnje vlasti ometale rad akcionog odbora, kako u Beogradu tako i u unutrašnjosti, Akcioni odbor u periodu od 1939 do okupacije zemlje vodi jedinstvenu akciju i beskompromisnu borbu za postavljene ciljeve poboljšanje životnih uslova. U tu svrhu organizuje zbrove i konferencije širom cele zemlje, šalje memorandume i peticije kraljevskoj vladi. Pokrenut je list »Reč istine« kao organ Akcionog odbora, preko koga je javnost bila obavješavana o svim akcijama. Kao vlasnik lista fungirao je pred vlastima Ing Zaviša Popović. Akcioni odbor postaje neosporni predstavnik 200.000 državnih službenika i uspeva da poveže što čvršće sve njihove

POSTARINA PLACENA U GOTOVI!

BEOGRAD, ČETVRTAK, 6 JUNI 1940.

GODINA I BROJ 1

Reč istine

Iskori drapat mesečan
Primerak i dinar
Preplaća: za Jugoslaviju 20 din.
pošta: 10 din. polugodišnje, 6
din. tromesečno, za inostranstvo
primerak: din. 2,50
Oglasi po tarifi
Bukvalni se ne vrata
Uredništvo i administracija:
Mokrova 25 II
Telefoni: 48-210; 49-385
Cehovani račun: 88003

LIST ZA EKONOMSKA, SOCIJALNA I KULTURNA PITANJA DRŽAVNIH I SAMOUPRAVNIH SLUŽBENIKA

Vlasnik: ING. ZAVIŠA POPOVIĆ	Glavni urednik: MIHAILO GRBIĆ	Urednik redakcijski odbor: VLASTIMIR LAPČEVIĆ, BRANKO MEDIC, NIKOLA MIHANOVIC I BOGA JOVANOVIĆ

Faksimil časopisa »Reč istine«

snage radi izvojevanja onoga što je podjednako potrebno bilo svima javnim službeincima u borbi za obezbeđenje života doslednog njihovog rada i društvenog položaja.

Udruženje geometara i geodeta aktivno je učestvovalo u radu Akcionog odbora. Potpomagalo je u svemu njegovu borbu za bolje životne uslove, kao i akciju na okupljanju sindikalno organizovanih službenika svih struka. To je vršilo kako preko centralne uprave Udruženja, tako i preko njegovih sekcija u zemlji. Dva člana uprave udruženja bili su stalni članovi uprave centralnog akcionog odbora u Beogradu. Udruženje potpisuje i rastura sve memorandume i rezolucije i »Reč Istine« Akcionog odbora. Prikuplja novčana sredstva za sve akcije Akcionog odbora, organizuje mesne akcione odbore u unutrašnjosti itd. U radu akcionog odbora u unutrašnjosti naročito su se istakle sekcije udruženja geometara i geodeta u Nišu, Prokuplju, Kruševcu i Subotici koje su rukovodile tamonjim mesnim akcionim odborima i povremeno izdavali svoj list.

Takav rad udruženja geometara i geodeta od 1938 godine do okupacije zemlje pripremio je idejno i politički stručno organizovane službenike, što je imalo za posledicu masovan odziv i bezkompromisnu podršku našoj narodnoj revoluciji i narodno oslobodilačkoj borbi.

Luka Radić

Sećanje na Ibrahima Babovića

Upoznao sam ga u Požarevcu 1929 godine. Tada je bila smenjena uprava Udruženja i u novoj upravi izabran je Babović za predsednika.

On je već tada bio neobično aktivan i nije krio svoje uverenje. Iznet ću jednu doduše malu epizodu koja je međutim karakteristična za njegovo revolucionarno držanje. Na terenskim radovima iste godine bio je šef grupe. Prvog maja nije radio na terenu, međutim on je u dnevniku rada, (u njemu se moralo uvoditi tačno sve što se na terenu radilo, i koji se svakog meseca slao šefu sekcije, a ovaj Odelenju katastra) napisao da je to radnički i njegov praznik i da on na taj dan ne radi. Kad je tadašnji generalni direktor katastra dobio izveštaj o ovom slučaju, naredio je da se Baboviću za taj dan oduzme dnevnic, a da se radnici plate od njegove plate.

Skupština Udruženja trebala se održati u proleće 1930 u Beogradu. Izveštaj o radu sekcije Požarevac imao je nameru on lično na skupštini pročitati. Međutim radi njegove revolucionarne aktivnosti bio je proganjan od policije, tako da je morao napustiti službu, pa se na skupštini nije ni pojavio.

Ja sam 1932 godine radio na triangulaciji u Ivanjici. Jednom prilikom pričao mi je tadanji sreski načelnik Arsi o Baboviću što ovde želim da iznesem.

Omeđavanje opština Javor, Brezova, Erčege u Moravskom srezu obavljao je 1929 godine Babović. U Komisiji za omeđavanje bili su redovito predstavnici dotične opštine, a također i susednih s kojima ona graniči. Naravno da je bilo uvek i znatiželjnika, koji su pratili ovu komisiju, tako da bi se redovito na tromeđama okupila i povećala grupa seljaka. Babović nije propuštao nikad takovu priliku, da ovakovoj skupini seljaka održi propagandni govor ne samo protiv šestojanuarske diktature, nego i protiv kapitalističkog poretka uopšte.

Nisu pomagale nikakove opomene i pretnje da se okani takove propagande, tako da je sresko načelstvo podnelo prijavu Generalnoj direkciji katastra zahtevajući da se Babović odmah povuče sa terena.

Međutim posao oko omeđavanja opština bio je hitan, a malo stručnog osoblja, pa je Direkcija odgovorila i savetovala sreskom načelniku, da uz geometra Babovića doda žandarmerijsku patrolu i da mu se na taj način onemoguću da drži govore i vrši propagandu protiv režima.

Kad ni ta mera nije mnogo pomogla, bio je Babović uhapšen i smešten u ivanjičku apsanu (zatvor).

Međutim sada je tek sreski načelnik imao s njime okapanja i glavobolje. On je sad u apsani celo vreme obrađivao zatvorenike, pa i čuvare. Njima je držao govore i objašnjavao političku situaciju. Odvojili su ga i zatvorili u samicu, da se na taj način spreči njegovo delovanje. Ali ni tamo u samici on nije ostao miran. Sve je zidove isertao likovima Marksa, Engelsa, Lenjina uz veliki broj revolucionarnih parola. Sreskom načelniku je laknulo, kad je deportovan u užički zatvor, a svoju apsanu, kako je sam rekao, morao je krećiti.

Milovanović Milovan

Iz predratnog društveno-političkog života geometara na novom premjeru

U ovim jubilarnim danima, kada se sumiraju rezultati revolucionarne djelatnosti SKJ i evociraju uspomene na učesnike i događaje, čini nam se, da bi bio učinjen veliki propust ako se nebi osvrnuli na društveno-političku aktivnost naših drugova-geometara sa novog premjera u Srbiji. Želja nam je da danas, kada mnogi od učesnika u društvenoj djelatnosti iz perioda pred drugi svjetski rat, nisu više u životu, evociramo uspomene baš na njih i neke momente iz njihove aktivnosti sačuvamo od zaborava.

Ne pretendujemo na to, da ćemo dati neku uopštenu sliku društveno-političke aktivnosti iz toga vremena, a još manje pravilnu ocjenu te djelatnosti. Ovo tim prije, što se radi o događajima, koji su se odvijali prije više od 20 godina, što ti događaji nisu sistematski praćeni i izučavani i što obzirom na stepen naše aktivnosti to nismo ni u mogućnosti.

Iznijećemo neka sjećanja iz društvenog i političkog rada naših drugova iz Sekcije za novi premjer u Soko Banji u periodu 1937—1939 godine, a poznatno nam je da su drugovi iz sekcije Niš, Kuršumlija i drugih živjeli i radili pod sličnim uslovima. U našoj sekciji radilo je na novom premjeru u to vrijeme 50—60 geometara. Bili su to mladi ljudi, uglavnom sinovi siromašnih porodica. Ovi su se mladi ljudi odmah po izlasku iz školskih klupa suočili sa vrlo ozbiljnim problemima na radovima novog premjera, boreći se vrlo često za bolje uslove života i rada. Radeći u grupi po dvojica, lišavani često i osnovnih uslova za život, kulturnih i drugih potreba, bili su upućeni jedan na drugog. Kroz rad kod njih su se razvijale one pozitivne osobine mlade generacije, kao što su smisao za organizaciju, radne navike, a nadasve druželjublje i drugarstvo. Iako nisu bili imuni i od nekih ekscesa mladih ljudi, čiji život nije uvijek pravilno usmjeren, ipak je njihova aktivnost odražavala pozitivne težnje tadašnje mlade generacije. I pored ozbiljnih stručnih poslova našli su vremena da pokrenu kulturni i zabavni život malih mjesta (naročito zimi), u kojima su živjeli i da se njihova prisutnost pozitivno odrazi na okolinu.

U to vrijeme, po dolasku druga Tita na čelo KPJ, osjećala se je sve veća aktivnosti KPJ, održavajući se u svim vidovima političke i društvene aktivnosti naše zemlje.

Iako je srez u kome smo u to vrijeme živjeli i radili bio izrazito poljoprivredni, bez industrije i izrasle radničke klase, ipak se zahvaljujući naprednim pojedincima, koji su se u to vrijeme našli u Soko Banji, osjetio jak utjecaj Partije na društveni i politički život ovog kraja. Pod pritiskom vlade Milana Stojadinovića otpušteni su 1937 godine iz »Politike« napredni novinari, među kojima i Aleksa Markišić (Narodni heroj — poginuo u NOB-i). On se kao advokatski pripravnik zaposlio kod aleksinačkog advokata Kačarevića i vodio je njegove poslove kod suda u Soko Banji.

U to vrijeme su se nalazili ili povremeno dolazili, bježeći ispred policijskih progona iz Beograda, i još neki napredni studenti i radnici. Markišić i ovi drugovi razvijali su jaku aktivnost. Oni su se povezali s mnogim našim drugovima geometrima i vršili vrlo pozitivan uticaj na njih, pokrećući ih u mnoge akcije.

Odjeljak Udruženja geometara i geodeta iz Soko Banje uzeo je vidnog učešća u osnivanju Sekcije udruženja za bivšu Moravsku banovinu, koja se formira kao rezultat diferenciranja, koja se osjećaju u ondašnjem društvu. Ovo se diferenciranje ogledalo u borbi naprednih snaga društva protiv tadašnje uprave društva u Beogradu. Na čelu ove akcije stajali su već u to vrijeme oprobani borci iz redova geometara, kao što su Danilo Prica, Ismet Latifić, Mišo Tauašnović i dr. Naš odjeljak u dva maha, preko svog delegata, aktivno učestvuje u radu konferencija u Zaječaru i Nišu, koju su prethodile osnivanju sekcije. U to vrijeme Partija koristi razne forme rada kroz legalne društvene organizacije. Kao primjer takve aktivnosti smatramo da treba navesti i pokušaj osnivanja biblioteke u selu Resniku. Biblioteka se trebala osnovati pri Zemljoradničkoj zadrugi u tom selu. Odbor na čijem je čelu stajao jedan član te zadruge pokušavao je više puta da legalizuje rad biblioteke, ali policijske vlasti su odbile da potvrde pravila biblioteke, osjetivši ko stoji iza te akcije. Akciju su vodili naši drugovi geometri. Iako formalno nije uspjela, akcija je kao borba za idejno-političku afirmaciju na selu imala vrlo pozitivnog udjela u ovom kraju. Među našim drugovima prikupljani su u to vrijeme i prilozi za Crvenu pomoć.

Politička aktivnost naših drugova naročito se osjetila prilikom parlamentarnih izbora 1938 godine, koje je provodila vlada Milana Stojadinovića. Opozicioni kandidat, seljak Živojin Radošević iz sela Vrbovca bio je vrlo pogodna ličnost u ovo vrijeme. Pripadao je lijevom krilu zemljoradnika, a bio je zahvaljujući Aleksi Markišiću pod uticajem KPJ. Znalo se da kandidatura Alekse Markišića nebi bila odobrena, pa je kao dobar kompromis uzet Radošević a zamjenik mu je (poslije velikih teškoća) bio Aleksa. Veći broj geometara je razvio agitaciju u korist zemljoradničkog kandidata Radoševića i njegovog zamjenika Alekse Markišića, za koga je i policija znala da je komunist. Agitacija se razvila do te mjere, da se vladin kandidat Dr. Didić žalio direktno Milanu Stojadinoviću. U vezi s tim po nalogu Stojadinovića, tadašnji načelnik Odjeljenja katastra, uputio je jednog inspektora u Soko Banju. Na konferenciji koju je ovaj sazvaio molio je i apelovao na geometre da ne prave poteškoće Odjeljenju, te da bar apstiniraju ako već neće glasati za vladinog kandidata. Međutim, i pored pretnje i pritiska (dva druga su otpuštena iz službe) 32 geometra glasaju za kandidata Živana Radoševića i njegovog zamjenika Aleksu Markišića i to kolektivno među prvim biračima. Ako se napomene da je glasanje bilo javno onda je i to krupna politička demonstracija u ondašnjim uslovima.

1939 godine je gotovo cijela sekcija Soko Banja premještena u Kuršumliju, gdje se razvila još veća aktivnost i tješnje povezivanje sa Partijom. Više naših drugova u to vrijeme primljeno je u članstvo KPJ. U Kuršumliji je naročito bio razvijen kulturno-prosvjetni rad i rad među zadrugom omladinom. Pored ostalog osnovane su dvije biblioteke i dr. U ovom društveno-političkom radu pored ostalih isticali su se drugovi Ljubo Djelević, Slavko Tomljenović, Safet Šenigdžić, Stevo Bajagić koji u najtežim danima u NOB-i ostadoše dosljedni ranije aktivnosti i dadoše svoje mlade živote za stvar revolucije, za našu socijalističku Jugoslaviju. Uspomena na njih vječito će živjeti među nama.

Rifat Smajić i Aco Jovičić

Isečak iz delatnosti SKOJ-a na STŠ-i u Beogradu

Ako bi želeli da istaknemo delatnost SKOJ-evske organizacije u Srednjoj tehničkoj školi — Beograd, onda se ona najuočljivije može istaknuti kroz prikaz rada i delovanja udruženja »Tehničar«, udruženja u kojem je bilo učlanjeno i aktivno radilo 90% đaka STŠ u Beogradu. Međutim, suviše je bogata i plodna delatnost ovog poznatog predratnog srednjoškolskog udruženja u Beogradu, da bi se to moglo opisati u jednom ovakvom kratkom prikazu. Sa druge strane, možda nama savremenici svih tih događaja, akcija i dela sve to izgleda normalno, pomalo svakodnevno, pa i ne posvećujemo dužnu pažnju svemu onome što se tada događalo, veo zaborava obavlja likove mnogih tehničara koji su delovali u svojoj školi kroz svoje udruženje, i tako se to pomalo zaboravlja.

Iako je prošlo 18 godina od prekida rada udruženja, svima nama koji smo na bilo koji način bili vezani sa STŠ Beograd i udruženjem »Tehničar«, još su u prilično svežoj uspomeni, ako ne detalji, a ono bar opšta slika o delatnosti udruženja u školi, njegovoj snazi, uticaju u školi, ulozi u srednjoškolskom pokretu Beograda i gnevu koji je izazivala njegova aktivnost kod policije i kod naših neprijatelja među profesorima u školi.

»Tehničar« je bio druga škola za svoje članove, škola društvene aktivnosti, organizacija koja nam je razvijala svest o našoj snazi i na konkretnim primerima pokazivala našu neizmernu snagu — samo ako smo bili kompaktni i organizovani.

Neuporedivi su uslovi u kojima su onda živeli srednjoškolci sa uslovima u kojima današnje generacije završavaju sve škole, pa i srednje tehničke. Za svako i najmanje pravo onda se trebalo boriti i to boriti sa upravom škole, sa raznim inspektorima pa sve do policije, koju su oni uvek zvali upomoć protiv navodne »komunističke opasnosti«. U borbi za razna sitna i krupna prava i protiv sitnih i krupnih nepravdi rodila se ideja da se organizuje i »Razredna zajednica«. Nema podataka na osnovu kojih bi se moglo sigurno utvrditi da je prva razredna zajednica osnovana u Srednjoj tehničkoj školi u Beogradu, ali sigurno je da je ona osnovana u odelenju Z₃ (treća godina geometarskog oteka) u jesen 1939 godine i da je to bila prva razredna zajednica u beogradskim srednjim školama. Ta zajednica je bila klica ogromne omladinske organizacije koja se radala u beogradskim srednjim školama u borbi za bolje uslove rada i života đaka i snošljivije uslove školovanja. Naša razredna zajednica nije odmah dobila ni neku svoju organizovanu formu, niti su bila precizirana neka njena pravila, niti je ona bila od nekoga priznata kao organizacija. Ali ona je živela, delovala u odelenju Z₃ i odlučivala o svim pitanjima gde je trebao da istupi ceo razred. Evo primera: Jedna ženska dobrotvorna organizacija davala je svake školske godine za izvestan broj đaka iz naše škole besplatno ručak ili večeru u svojoj menzi, koja se nalazila negde u Jovanovoj ulici. Uprava škole je davala predloge koji đaci treba da dobiju ovu pomoć. Jasno je da je uprava škole kroz to sprovodila svoju liniju da to daje onim đacima koji su njoj po volji. Kad je iz odelenja Z₃ trebalo odrediti koji đaci da dobiju ovu pomoć, stupila je u akciju razredna zajednica. Nisam siguran, ali čini mi se da je na ovom pitanju ona i počela svoj život. Uprava škole je iz odelenja Z₃ predložila one đake, koje je predložila razredna zajed-

nica preko razrednog starešine. Đaci su ozbiljnim, razboritim i nedvosmislenim razlozima branili svoje predloge, da nije bilo moguće odbiti ih.

Drugi jedan primer snage i uticaja udruženja »Tehničar« bila je jedna tako-reći »nema demonstracija« protiv odluke uprave škole da ne dozvoli osnivanje đачke menze u školi. Naime, godinama su đaci u udruženju »Tehničar« maštali i započinjali akcije za osnivanje đачke menze u samoj školi. U 1939 godini ta akcija je dobila takve razmere i podršku svih đaka i velikog dela profesora da je trebalo odobrenje uprave škole pa da menza počne sa radom. Međutim, uprava je odbila da izda takvo odobrenje, bez ikakvog obrazloženja. Trebalo je videti, pa osetiti kakvo je ogorčenje zavladalo među đacima kad je takva nerazumna odluka saopštena u školi. SKOJ-evska organizacija je brzo delovala i za dva sata je bez ikakvog skupljanja organizovana demonstracija i izabrana delegacija koja treba da ode kod direktora škole i izrazi mu ogorčenje đaka protiv odluke o menzi. Na jednom odmoru svi su se đaci mirno i dostojanstveno, bez gužve i galame, okupili pred direktorovom kancelarijom i zakrčili sve hodnike, prolaze, stepeništa, a ostatak je bio na dvorištu. Kad je delegacija od dvadesetak đaka ušla u direktorovu kancelariju u celoj školi je vladala grobna tišina. Cela masa od oko 600 đaka bila je odlučna u tome da se ne pomakne sa svojih mesta dok se pozitivno ne reši pitanje osnivanja đачke menze. Delegaciju direktor nije ni saslušao do kraja, nego je tražio čim je video šta se događa, da odmah dođe pretsednik udruženja »Tehničar«, koji namerno nije bio određen u delegaciju. Direktor je bio svestan snage udruženja i njegovog uticaja na đake, pa je i računao da red može da uspostavi samo uprava udruženja, a nikako uprava škole. Tek kad je došao pretsednik udruženja, direktor je onako uzbuđen i prestrašen zamolio da se od delegacije izabere jedna manja grupa, koja će mu izložiti đачke zahteve i predložiti da se đacima preporuči da se razidu u svoje učionice i sačekaju rezultate razgovora. Delegacija se smanjila na četiri i ostala u direktorovoj kancelariji, ali niko nije pristao da pozove đake da se razidu i tako su oni ostali okupljeni da sačekaju konačnu odluku. Direktor je, videvši situaciju, odmah pristao da već od 1 novembra 1940 godine menza počne sa radom, a da uprava menze bude kombinovana od profesora i đaka i to u odnosu 1:1.

Ovaj primer govori najubedljivije da su bivši upravljači uskraćivali i najosnovnije uslove za školovanje, samo da bi onemogućili školsko obrazovanje sirotinje i stvaranje inteligencije iz redova radničke klase. Ali ovaj primer govori i o snazi jedne đачke organizacije kakva je bilo udruženje »Tehničar«, na čijim tradicijama mogu i treba da se vaspitavaju sadašnje generacije mladih tehničara, kojima su pruženi neuporedivo bolji uslovi školovanja i napredovanja.

Mujo Dizdar, pukovnik JNA

Sećanja iz aktivnosti partije u STŠ-i u Beogradu

Srednja tehnička škola u Beogradu (u kojoj su najbrojniji bili geodeti), kao i sve slične škole u zemlji, bila je uglavnom škola sirotinje, koja je žurila da što pre dođe do hleba. Nije ni čudo onda što su ideje Partije naišle na plodno tlo u redovima njenih đaka. Partija u našim đacima nije našla akademske diskutere, koji salonski prihvataju njene ideje, nego smo bili samopožrtvovani, aktivni, poletni i beskompromisni u sprovođenju svih akcija Partije u to vreme. Pod rukovodstvom Partije radilo je i naše Društvo »Tehničar«, koje je kroz razne vidove rada okupljalo školsku omladinu pod zastavu Partije. Osnovale su se sekcije za kuhanje, literarnu družinu (koja je svake nedelje organizovala sastanke, diskusije, igranke), modelarski klub, šahovsku sekciju, sekciju esperantista, sekciju »gutemplera« — trezvenjaka, radioničke vežbe, kurseve stranih jezika, ping-pong sekciju, fudbalski klub itd. Kroz sve vrste toga rada jasno i nedvosmisleno se osećala rukovodeća uloga Partije, tako da su izvesni profesori naše društvo prozvali »Moskovija«. Organizacija je toliko bila čvrsta da se u svakom momentu moglo računati na spremnost skoro svih đaka za sve zadatke koje je postavljala Partija. A bilo ih je dosta u to burno vreme. Sjećam se par najznačajnijih:

Dolazak Čana u Beograd

Škola se nalazila u zgradi današnje STŠ »Petar Drapšin« do Zoološkog vrta. Čano sa Stojadinovićem došao je u posetu zoološkom vrtu. Čim smo za to saznali, svi prozori škole bili su iskićeni glavama ozarenim svetim gnevom protesta protiv sila mraka i ropstva. Povici: »Dole Čano! Dole Stojadinović! Napolje fašisti! Dole prodane duše! Dole Musolini! Ua Čano i Stojadinović!«

— Slivali su se u jedinstvenu oluju, koja je ubrzo isterala Čana i njegovu pratnju iz Zoološkog vrta.

To je bio samo početak. Policija, koja je dojurila u nekoliko automobila, besno se bacila na goloruku decu. Tukli su čim su stigli: pendrecima, drškama od pištolja, nekim tašnama, šakama...

Bilo je tu i divnih primera drugarstva. Pisca ovih redova, koji je tada imao samo 17 godina, napala su trojica ogromnih agenata. Nastalo je neravno gužvanje i tuča. Udarali su nemilosrdno, tako da sam se u cilju odbrane već bio latio noža. Drug Husnija Rebac (streljan od Talijana 1942 kao član Mesnog komiteta u Mostaru), videći da sam u bezizložnom položaju, počeo je da grdi agente i začikava ih: »Lako vam je njega, stignite mene«, agenti su me ostavili i pojurili za njim. Ali on je bio dovoljno daleko da ga ne mogu stići, a ja sam dobio vremena da umaknem.

Uveče smo zajedno sa radnicima i studentima izišli na demonstracije Knez Mihajlovom ulicom do Kalemegdana. Opet je bilo tuče. Razbijeni su izlozi, iz njih izvađene Čanove slike i zgažene.

Sutradan je nekolicina naših drugova učestvovala u demonstraciji protiv Musolinijeva ministra inostranih poslova preko zemunskog mosta.

Tako je i naš dečački entuzijazam doprineo sramnom i prevremenom begstvu Čana iz Beograda.

Doček Beneša

Policiji nije bio nepoznat rad Partije u našoj školi. Zbog toga, iako su sve srednje škole u Beogradu obavezno u punom sastavu morale da izidu na doček Beneša (a činile su špalir, koji je bio deo sistema zaštite povorke), našoj školi policija je zabranila izlazak. Pretstavnici đaka otišli su u policiju i protestovali. Policajci su nakon većanja odobrili da izidemo, ali neorganizovano i da se skupljamo na uglu Balkanske i Nemanjine ulice. Tu je nekada stajala drvvara.

Uoči dočeka dobili smo letke i krenuli na označeno mesto. Približavajući se, primetili smo da, ko god se zaustavi na označenom uglu, dva agenta ga odmah odyode u drvvaru. Odlučili smo da se ne zaustavljamo i krenuli odmah malo naviše prema bivšem Ministarstvu finansija. To su učinili i mnogi drugi, koji su uočili policisku klopku.

Beneš je bio dočekan urnebesom parola i povika miru, slobodi, protiv fašizma i Hitlera. Policajci su usredotočili pažnju na prve redove građana, dok je oblak letaka iz zadnjih redova poleteo u narod. Iza taraba drvare na visokim letvama pojavio se transparent: »Hoćemo savez sa Sovjetskim Savezom. Živela sloboda«.

Policija je jurnula za nama, ali smo se izgubili u prolazu kroz Ministarstvo finansija na ulicu Admirala Geprata, izišli na bivšu Kraljice Natalije (sada Narodnog Fronta) i na Terazije. Tu smo se priključili studentima i bacili ostatak letaka.

Mnogi đaci su pohapšeni. U nedostatku mesta bili su zatvoreni u dvorištu I kvarta, odakle je njih oko 500 pevalo borbene partiske pesme, koje je slušala čitava okolina. Zbog toga je policija bila prinuđena da ih pusti. Ali nikad nas nisu ostavili na miru. I jedna od prvih žrtava u porobljenom Beogradu bio je đak IV godine Geometarskog oteka Bogdan Velašević.

Naši đaci bili su vrlo aktivni u »Crvenoj pomoći«, skrivanju pojedinih partiskih radnika, zbrinjavanju drugova koji su odlazili u Španiju, bili su glavnina srednjoškolaca u masovnim izletima omladine koje je organizovala Partija u okolicu Beograda itd.

Osobito neustrašivo učestvovali su u nasilnom rasturanju zborova ljotičevaca i borbaša. Među prvim su upali u bivši bioskop »Triglav« i kamenjem i batinama pomogli da se rasturi Hođerin zbor.

Nije čudo što je iz redova tih đaka u toku NOB i posleratne revolucionarne izgradnje izrastao niz visokih vojnih, političkih i ekonomskih rukovodioca. Samo Geometarski otek dao je 5 narodnih heroja.

Muminagić ing. Abdulah

Veče uoči 27 marta 1941

IZ SEĆANJA NA BOGDANA VELAŠEVIĆA

Evropa je mirisala na barut. Događaji jedan za drugim ređali su se neverovatnom brzinom. Pavle Karađorđević i Dragiša Cvetković, putuju na poklonjenje Hitleru. Izdaja! 25 mart, Jugoslavija pristupa Trojnom paktu. Na ulicama Beograda je tiho! Novine podrhtavaju u rukama čitalaca. Ruke se stežu u pesnicu, a lice grči od bola. Sramota, kaže mi jedan stari Solunski ratnik vukući drvenu nogu, jer je onu pravu ostavio negde na padinama Kajmakčalana. Sramota, bruje mi u ušima njegove reči...

U niskoj neuglednoj zgradi u kojoj je smeštena menza i Udruženje đaka Srednje tehničke škole »Tehničar« vri kao u košnici. Vesti stižu iz svih Beogradskih škola. Spaljuju se slike Hitlera, Gebelsa..., »Hej Sloveni« odjekuju u đačkim učionicama. Omladina je spremna na žrtve, umesto formula na školskim tablama iskrsavaju parole »DOLE PAKT! ŽIVELA SLOBODA«... Oko škola šunjaju se prljave policiske sluge. U niskoj zgradi, koju su neki profesori nazvali »Mali Sovjet«, tiho ali odlučno zvone reči visokog mladića, kudrave crne kose — Bogdana Velaševića. Njegov glas je tih, jer mu je pluća nagrizla klica podmukle bolesti, ali njegove reči prijanjaju za naša srca. »Drugovi moramo biti spremni na sve. Ako je potreban štrajk istupićemo svi složno kao jedan čovek. Naš glas mora da se čuje. Nećemo dozvoliti da našim telima đubrimo fašističke njive«. Dugo je Bogdan govorio. Njegove reči bile su i naše reči, naše misli.

Tiho je stigla vest, večeras svi u grupama po dvoje kod pozorišta na Vračaru. Šetati trotoarom ispred pozorišta i čekati na dati znak. Trotoari ispred pozorišta, Cvetnog trga pa sve do Slavije bili su puni omladine. Mi srednjotehničari bili smo u grupi ispred pozorišta kad je odjeknuo glas »Drugovi plaćene sluge stižu«. Od Terazija i ulicom Štrosmajerovom pojavile su se »Marice« pune žandara. Potrčali smo ka špici ispred Cvetnog trga. Kuždravi mladić iz Danilovgrada, bio je već na našim rukama. »Dole krvava vlada Cvetković—Maček! Dole izdajnici jugoslovenskog naroda! Nećemo dozvoliti da Hitlerove horde gaze našom zemljom! Dole pakt!« Bogdanove reči, odjeknule su gradom koji je kroz celu svoju istoriju bio simbol borbe protiv porobljivača. U divljem besu navalili su žandari sa puškama i pendrecima. Prljave sluge još prljavijih gospodara, hteli su ućutati reči crnokosog mladića, ali one su se prenosile sve dalje. One su odjekivale ulicama Beograda. Njegoševom ulicom pa sve do Dušanovca kretale su se grupe demonstranata. Razjareni policajci jurili su nas u stopu kao besni. To je bilo veče uoči 27 marta, dana koji je celom svetu pokazao da Jugoslavija nije mrtva. Te večeri policija nije mogla da se osveti Bogdanu, đaku Srednjo-tehničke škole, koji se spremao da postane geometar. Dva meseca donije, zamenio je školsku klupu zatvorskom ćelijom.

Radeći pismeni zadatak iz matematike, u učionicu je upao služitelj škole i sa vrata uzviknuo:

»Bogdan Velašević!«

»Ja sam«, odgovorio je iznenađeno.

»Zove Vas direktor«.

Iza vrata hodnika čekali su agenti policije, strpali ga u »Maricu« i odveli pravo na Banjicu.

Tako je među prvim žrtvama slobodarskog Beograda bilo je i Bogdanovo ime. Mislili su ako streljaju na Jajincima bolesno telo, da su streljali i njegove ideje. Ne!... Bogdanove reči pale su na plodnu zemlju i urodile strostrukim plodom. U našim srcima ostao je za uvek lik nežnog crnogorskog mladića, kao svetao primer druga i borca za slobodu i pravo svoga

Beoković ing. Vladimir

Sećanje na Ismeta Latifića

Pokojni Ismet Latifić geometar rodio se u Livnu 1912 godine, u jednoj čestitoj i poštenoj građanskoj porodici. Ta porodica pretstavljala je u stvari zadrugu, koju su sačinjavali tri brata: Hadžija, Mustafa i Ejub. Najstariji brat Salih imao je ženu, dva sina Ismeta i Šefika, i dvije kćerke Sidiku i Mersiju. Mustafa je imao ženu, dva sina Safeta i Hajrudina i dvije kćerke Azeminu i Raziju. Ejub nije imao svoje uže porodice. Hadžija i Ejub bili su trgovci, a Mustafa bankovni činovnik u Livnu, kasnije je bio i direktor banke. Svi su živjeli zajedno u jednoj vlastitoj kući. Posjedovali su pored kuće i dobru trgovačku radnju kao i lijepo imanje sa ljetnom kućom u blizini Livna, u selu Žabljak.

Pokojni Ismet ostao je rano, u svojoj osmoj godini bez oca, ali pored čestitih stričeva on to gotovo nije ni osjetio, jer su se oni podjednako brinuli o njemu kao i o svojoj djeci. Djetinjstvo je proveo u Livnu, gdje je završio osnovnu i građansku školu (4 razreda srednje škole). Sa završenih 15 godina odlazi na daljnje školovanje u Sarajevo, gdje završava dva razreda mašinskog ostsjeka, a zatim prelazi na geometarski ostsjek Srednje tehničke škole, i u Sarajevu završava prvi a u Beogradu drugi razred i polaže diplomski ispit 1931 godine. Sve razrede završio je sa odličnim uspjehom.

Moje poznanstvo sa njim počinje 1929 godine, kad smo se zajedno upisali na geometarski ostsjek Srednje tehničke škole u Sarajevu. Već prvih dana on se ispoljio kao odličan i vanredno darovit učenik, a pored toga vrlo skroman, čestit, pravedan i dobar čovjek. Bio je toliko dobar, da je svaki kolega mogao da mu se obrati za pomoć, i da bude siguran da će tu pomoć dobiti. Slabijim đacima davao je instrukcije potpuno besplatno, siromašnije je pomagao novčano kao i na druge razne načine. Bio je neobično ozbiljan i sreden kao kakav četrdesetogodišnjak, a pored toga raspoložen i veseo čovjek. Znao je da daje savjete i prijekore onim nestašnjijima, a naročito pušačima i uživaocima alkohola. Pored školskih predmeta zanimalo ga je tako rekuć sve, jer je posjedovao neugasivu žeđ za saznanjem. Od školskih predmeta naročiti interes pokazivao je prema matematici. Sa sladostrašću je pronalazio matematske zadatke po svim sarajevskim srednjim školama, koji se »nemogu« riješiti i rješavao ih je. Bio je u tom pogledu pravi ponos škole, a posebno profesora Joce Sankovića, koji je sigurno u svim razredima i školama u kojima je sve do nedavno predavao matematiku, pripovijedao o đaku koji je znao svaki zadatak da riješi. Još kao đak, a naročito kasnije kao geometar vrlo je mnogo čitao raznoraznu literaturu, ponajviše beletristiku i filozofska djela. Omiljen mu je

bio Njegošev Gorski Vijenac, čije je pojedine stihove svakodnevno upotrebljavao. Znao je i za odmor i razonodu ali silovitu i kratkotrajnu. Mada nije imao gotovo nikakvog smisla za pjevanje, vrlo često je pjevao i time manifestovao duševno raspoloženje i radost za životom. Slično je bilo i sa igranjem narodnih kola i modernog plesa. Znao je često reći: »šta ćeš i to je za ljude i savremen čovjek treba da sve poznaje«. U njemu je bila kondenzovana neka silna energija, kojoj se morao dati odušak. Čvrsto je vjerovao da se sve upornim radom može da postigne, a to uvjerenje je i potvrđivao. Još i danas se sjećam sa kakvom je silnom upornošću vježbao crtanje i pisanje, koje mu u početku nije išlo od ruke. Znao je po nekoliko svezaka da ispiše kaligrafijom, sve dok nije sam sa sobom bio zadovoljan.

Ismet Latifić uvijek je pomalo filozofski u mlađim danima, a praktično u kasnijem dobu, da rasuđuje o svemu. Tako je u mlađim danima na nepravde reagovao pasivno, vjerujući da će pravda pobijediti sama od sebe, da su nepravde neminovne i da treba biti strpljiv. Kad sam mu se jednom prilikom požalio na neke nepravedne postupke našeg šefa prve godine naše službe, on mi je samo izrecitovao iz Gorskog Vijenca stih: »Mišad grize ali po tlih gmiže...« i ništa više.

Kao geometar prvih godina službe počinje intenzivno da čita. Glavna djela su tadašnja »Nolitova« izdanja, a pored toga klasici filozofi. Svako »Nolitovo« izdanje pročitao je na dušak za 2 do 3 dana. Ponekad bi čitao cijelu noć. Bio je jake konstitucije pa je mogao mnogo da izdrži. Uvijek je maštao o upisu na fakultet i studiranju. Radi toga se do okupacije stalno bavio mišlju i spremao se da polaže gimnaziju i studira. Jedno vrijeme gotovo nam je bio postao dosadan sa kojekakvim citatima na latinskom jeziku, koje je bio tek naučio. Učio je strane jezike, posebno francuski, radi čega je i nas nekoliko prosto natjerao da se upišemo na neki kurs francuskog jezika u Đakovici. I danas se mislim dokle bi taj čovjek dotjerao da se sistematski usmjerio na jedan studij!

Rastali smo se 1933 godine, da bi se 1938 ponovo sreli u Nišu, u doba osnivanja i početka rada Sekcije za Moravsku banovinu (Udruženje geometara). Za to vrijeme on se je znatno izmijenio. Povezao se je u Nišu sa članovima Komunističke Partije, vjerovatno posretstvom pok. Danila Price i drugih aktivista koji su pokrenuli osnivanje Moravske sekcije. Tada je svoju ogromnu energiju, koju je posjedovao, usmjerio na čitanje marksističke literature i na druge oblike ideološko-političkog uzdizanja.

Naš idući sastanak dogodio se u septembru 1941 godine u Livnu. On je tada bio šef Katastarskog ureda, a ja sa još trojicom geometara na terenskom radu na triangulaciji šire okoline Livna. Sa njim smo imali vrlo česte kontakte i razgovore. O fašistima i njihovim nedjelima govorio je sa žestokim gnjevom i na svakom koraku. Kad sam ga upozorio da bude oprezan izderao se na mene sa riječima: »Ako se moram čuvati drugih, nemoram od kolega. Geometri su uvijek bili i ostaće uz narod. Već mi je dojadila ilegalna borba u pozadini, želim što prije da uhvatim pušku u ruke i da fašističke gadove mlatim«. U njegovom uredu kao u debatnom klubu, uz kafu vode se politički razgovori. Čak se nije obazirao ni na prisustvo službenice, katastarskog referenta, koja nije izgledala sasvim pouzdana. Gotovo otvoreno skupljao je priloge za borce i njihove familije, i pričao nam o najnovijim podvizima partizana. Rasturao je i umnožavao bilten. Iskoristio je bajramski praznik i pozvao

nas u goste u svojoj kući. Tom prilikom još je otvorenije i detaljnije govorio o potrebi borbe svakog poštenog čovjeka protiv fašista, okupatora i kvislinga. Toga praznika poslato je partizanima mnogo baklava i drugih biranih jela iz nekoliko livanjskih kuća. Ubrzo dobiva poziv na vojnu »vježbu« u domobranstvo. Meni jednostavno »naređuje« da ne idem u Zagreb (jer se bio završio naš terenski rad) nego da ostanem u katastarskom uredu u Livnu, na njegovom radnom mjestu. »Bojim se da nam ne pošalju kakvog gada, bolji si nam ti i takav kakav si«, dodao je sa osmjehom. »Napravi molbu a mi ćemo sve urediti«. I zaista, uskoro sam dobio i dekret o premeštaju u Livno. On se je trebao javiti na vojnu dužnost u vojnom okrugu u Sinju (t. zv. Popunidbeno zapovjedništvo Sinj), ali uslijed snježnih nameta nije mogao otići u Sinj. Radi toga je telegrafski obaviješten da nastupi dužnost u Livnu, u kojem se je tada nalazila neka mala domobranska jedinica od oko 40 vojnika. Oni su uglavnom davali straže na nekim državnim ustanovama. Sa vojnicima je drugarski postupao, davao im česta otsustva, poklone u hrani i slično. Ubrzo se u gradu pročulo o tome. Obaviješten je i zapovjednik u Sinju, ali su i tamo postojali partijski obavještajci, koji su Latifića obavijestili o nekakvoj dostavi protiv njega. Nakon dva mjeseca provedena u domobranstvu pozvan je u Sinj da se razduži, jer je završio vježbu. Drugovi ga ne puštaju bojeći se da ga ne likvidiraju. Dolazi zapovjednik u Livno po njega. On nakon predaje dužnosti novom »časniku koji je određen mjesto njega, odlazi po uputama Partije u bolnicu, gdje ga zadržavaju kao »teškog« bolesnika i nedozvoljavaju da putuje sa zapovjednikom u Sinj. Čim je zapovjednik napustio Livno, Latifić dobija uputnicu za bolnicu u Mostar radi hitne operacije. On međutim odlazi u partizane po naredbi Partije, pošto mu je život u opasnosti. Mene o svemu tome obavještava i zajednički uređujemo neka službena pitanja, pitanje primanja plate i dr. Dogovaramo se da »on« iz Mostara obavijesti ured o tome, kako su ga iz mostarske bolnice uputili dalje u bolnicu u Sarajevo. Takvo sam pismo stvarno i primio i nekoliko puta ga pokazivao u kotarskom poglavarstvu, kad su me tamo pozivali na saslušanje u vezi sa njegovim odlaskom u partizane, jer se ubrzo saznalo o tome. Naime svega nekoliko dana po njegovom odlasku partizani udare na Glamoč i oslobode ga. Razbijene talijanske, ustaške i domobranske jedinice, »branioci« Glamoča, neslavno se povlače u Livno, a sa njima i jedan dio stanovništva. Oni donose pouzdane vijesti o tome, da se Ismet Latifić nalazi u partizanima i da je učestvovao u borbama za oslobođenje Glamoča. Pronose se vijesti o partizanskom topu iz koga Ismet dobro pogađa fašistička utvrđena gnijezda u Glamoču i prodornim glasom komanduje: »pali na fašističke koljače!« To je bilo u proljeće 1942 god.

4 augusta 1942 godine partizani prvi put oslobađaju Livno. Među prvima ulazi Ismet Latifić, i postaje komandant mjesta. »Njegov« top i ovdje stupa u akciju. Iako je čitavo Livno oslobođeno u toku jedne noći, osim jednog utvrđenja, kuće u kojoj je bila smještena uprava njemačkog poduzeća »Hansaleichtmetal«. Ta je kuća dugo vremena utvrđivana i obložena vrećama pijeska i cementa. Za vrijeme borbi u nju su se sklonuli razbijene ustaše i domobrani, službenici toga poduzeća Nijemci i neke istaknute ličnosti Paveličeve države. Kad se uvidjelo da se lakim oružjem ne će moći brzo da likvidira ovo uporište, iz Glamoča stiže onaj top i sa dva direktna pogotka iz neposredne blizine (iz bolničkog dvorišta) likvidira ovo gnijezdo. Ubrzo je istaknuta bijela zastava i svi preživjeli predaju se.

Kao komandant mjesta Ismet Latifić stalno je u pokretu. Nije znao za odmor osim nekoliko sati spavanja. Kao komandant mjesta bio je neobično obljubljen i cijenjen i to kako kod boraca, tako isto i kod stanovništva. Mnogi do tada rezervisani građani promijenili su tada mišljenje o partizanima, formirano pod uticajem fašističke propagande, videći u njihovim redovima tako čestite i poštene ljude, kakav je bio Ismet Latifić.

Krajem oktobra 1942 godine ustaše prodiru u Livno. Komandant Latifić Ismet povlači se među posljednjima i jedva uspijeva da iznese živu glavu. Ustaše pronose lažnu vijest o njegovoj pogibiji računajući na efekat koji će ta vijest proizvesti.

Tada sam se sa njim rastao posljednji put.

Ismet nastavlja borbu u partizanima i niže uspjehe. Ubrzo postaje zamjenik komandanta artiljerije III. divizije. Početkom 1943 godine partizani po drugi puta oslobađaju Livno. Dolazi i Ismet Latifić. Postaje sekretar sreskog Narodnog odbora.

Za vrijeme V. neprijateljske ofanzive povlači se prema Sutjesci. Dobija pjegavi tifus koji ga do kraja iscrpljuje. Nakon proboja neprijateljskog obruča na Sutjesci, obolio i iscrpljen, zajedno sa svojim sestrama probija se prema Livnu. Ustaška policija hvata ga i ubija onako bolesnog u blizini sela Bjeli-mići kod Konjica, a sestre mu na njegove oči zvjerski muče, jula mjeseca 1943 godine.

Tada se gasi život dobrog nam i čestitog druga i kolege, a nadasve velikog rodoljuba i sina Komunističke Partije Jugoslavije. Njegov životni put i rad a nadasve odanost Narodu i Partiji neka posluži mlađim kolegama kao svijetli primjer, kako se živi, a kad zatreba i umire za svoj narod i svoju Partiju kao i za ideale čitavog naprednog čovječantva.

Ismetov mlađi brat Šefik, građevinski tehničar, prvoborac kao i Ismet, a isto tako i njegov stričević Hajro Latifić, pravnik, padaju u decembru iste 1943 godine od neprijateljskih metaka u borbama u blizini Livna. Okupaciju je preživio od njih četvorice jedino Safet Latifić, ljekar, danas sanitetski pukovnik JNA. On je stupio u partizane 1942 godine. Obe Ismetove sestre kao i obe stričevke žive su i danas su zapažene aktivistkinje i društvene radnice.

Neka živi uspomena na svijetli lik druga Ismeta Latifića i neka mu je slava!

Ing. Ismet Aġanović

Kandidatski staž *

UZ SJEĆANJE NA MILADINA ŠURBATA

ODLOMAK IZ MATERIJALA NAPISANIH ZA »ZBORNİK SJEĆANJA«

Negdje godine 1937., kad sam zbog imovinskog pitanja prviput navratio u katastar u Glini, primio me šef katastra ing. Miladin Šurbat, tadašnji (kako sam kasnije doznao) sekretar mjesne organizacije Komunističke partije u

* Preštampano iz »Vjesnika« 5. XI. 1959.

Glini. Od drugova Veljka Drakulića, Jose Marjanovića, Ranka Mitića, Dragana Petrovića i Jandre Šanteka, Šurbat je već bio obaviješten o meni i o mom radu. Iznenadila su me pitanja koja mi je postavio tom prilikom: kako živim, kolika mi je familija, zašto su mi otac i stric otišli u Ameriku, da li imam namjeru da ponovno idem u Ameriku, i na kraju, što mislim o Oktobarskoj revoluciji i o vlasti radnika i seljaka u Sovjetskom Savezu. Pred tim »gospodinom«, u kojem sam gledao vlast, osjećao sam se nelagodno i nisam se odmah snašao. Izvadio sam novčanik, da platim uslugu, ali je on odbio da primi novac. Dok sam još pokušavao odgonetnuti čovjeka, on me kao usput upita, da li rado čitam. Potvrdio sam da volim čitati našto mi on pruži neku knjigu zamotanu u novinski papir i zamoli me da je čuvam, da je ne pokazujem drugima, a kad je pročitam da mu je vratim. Uzeo sam knjigu i s nestrpljenjem požurio kući, da što prije vidim što mi je dao. Bio je to roman »Mati« od Gorkoga. Pročitao sam knjigu najprije sam, zatim još jednom naglas pred ženom i djecom. Bilo je i suza. Nakon toga redovito sam pored beletrističke dobivao i ilegalnu marksističku literaturu, zatim »Srp i čekić«, »Proleter«, letke, proglose i drugo. Što sam čitao davao sam i drugima i tako počeo organizirano raditi s drugovima Srbima i Hrvatima ovoga kraja, na širenju ideja radničke klase i utjecaja KPJ.

Revolucionarni organizirani rad Partije na glinskom području počeo se tih godina sve jače razvijati. Pored ostalog pristupilo se i stvaranju kulturno prosvjetnih grupa (Seljačko kolo, Seljačka sloga i dr.) u kojima su komunisti bili veoma aktivni, organizirajući ovdje širok politički i kulturno prosvjetni rad. U tom se naročito isticao drug Veljko Drakulić, koji bi dolazio pješice i u moje selo 12 km udaljeno od Gline, da nam pomogne uvježbavati i pripremati priredbe sa zbornim pjesmama, recitacijama i kazališnim komadima. Postojale su i grupe simpatizera, s kojima su se obrađivali svi politički događaji u svijetu (revolucija u Španiji, opasnost od fašizma, revolucija u Kini i t. d.) i tumačila uloga i zadaci radničke klase i ciljevi za koje se bori KPJ. Preko tih grupa raspacavao se i ilegalni partijski materijal.

Početkom 1939. god. primio sam poruku da se javim drugu Šurbatu. Mislio sam da ću opet dobiti kakav ilegalni materijal, upute za rad, direktivu i sl. Kad sam došao k njemu saopćio mi je da je moj kandidatski staž završen, i da sam primljen u Partiju, pa mi je na tome odmah i čestitao. Iznenadio sam se. Osjećao sam se članom KP Jugoslavije već od prije, pa sam u tom smislu i mislio i radio. Kad sam to rekao drugu Šurbatu on mi je počeo na široko objašnjavati kakva je to organizacija KP, koji su njeni zadaci i ciljevi. »Biti član KP nije ni malo laka stvar«, — rekao mi je objašnjavajući uvjete ilegalnog rada i potrebu kandidatskog staža za prijem u Partiju. Govorio mi je kako klasni neprijatelj pokušava da se uvuče u Partiju, kako treba biti budan i čuvati se konfidenata, kako treba da radimo da ne dođe do provala u Partiji, da se sačuva naše članstvo od progona, hapšenja, i svakojakih mučenja, kojima su izvrgnuti u glavnjačama i zatvorima. Također je upozoravao na frakcionaše i druge neželjene suputnike Partije.

Eto, tako sam konačno i ja našao sebe i ljude kojima pripadam.

Simo Todorović, član CK SKH

Konferencija tehničkih stručnjaka u Otočcu 1943.

Učešće naših stručnjaka u NOB-i je veoma značajno jer je veliki procenat organizirano radio za NOP ili se borio u partizanskim jedinicama. Pomagali su pak NOP gotovo svi naši stručnjaci izuzev samo nekoliko oportunističkih ili izdajnika. Međutim ova aktivnost naših stručnjaka svodila se na individualno učešće, jer je u uslovima NOB-e i partizanskog ratovanja bilo nemoguće da se struka kao takva organizirano angažira. Naši su stručnjaci radili na raznim djelatnostima NOB-e kao: davanju pomoći, prikupljanju materijala, političkoj djelatnosti, kao borci u partizanskim jedinicama i t. d. Svuda su

PROGLAS

SVIM GOSPODARSKIM I TEHNIČKIM STRUČNJACIMA; SVIM MAJSTORIMA; PRAKTIČNIM RADNICIMA, KOJI SE JOŠ UVIJEK NALAZE U SLUŽBI OKUPATORA I USTAŠA.

U oslobođenom Otočcu sastalo se na poziv ZAVNOJ-a oko sto stručnih radnika naše praktične inteligencije koja sudjeluje u Narodno-oslobodilačkoj Borbi. Na toj konferenciji prerasana su sva pitanja iz oblasti poljoprivrede, veterine, šumarstva i tehnike, koja treba rješavati da bi naši Narodno-oslobodilački Odbori na čelu sa ZAVNOJ-om, u pod rukovodstvom Nacionalnog Komiteta Oslobođenja mogli izvršiti goruće, svahodne potrebe naših naroda i udariti temelje ekonomskoj obnovi zemlje.

Konferencija je dala dragocjene rezultate i pokazala da je jedan dio naše praktične inteligencije, najvjeratiji dio, zaista uz svoj narod i da udara temelje stvarajući jedne nove, prave narodne inteligencije.

Faksimil početka »Proglasa« konferencije

istupali pojedinačno, ali su mnogi u nekim djelatnostima koristili svoje stručno znanje, a naročito u obavještajnoj službi.

Bila je međutim jedna veoma značajna akcija, na kojoj su tehnički stručnjaci, a među njima i naši, učestvovali skupno. To je konferencija tehničkih stručnjaka tzv. »praktične inteligencije« u Otočcu 16. XII. 1943. god.

Nakon II. zasjedanja AVNOJ-a, kada su postavljeni temelji naše nove socijalističke države, poduzimano je mnogo zahvata i akcija u cilju daljeg učvršćenja i razvijanja naše nove države. U sklopu svih tih zahvala od vojno-operativnih, političkih, do stručno praktičnih, bila je sazvana u Otočcu ta konferencija tehničkih stručnjaka tzv. »praktične inteligencije« na dan 16. XII. 1943. god. Na toj se konferenciji bilo skupilo oko 100 tehničkih stručnjaka iz svih krajeva naše republike, iz oslobođene i neoslobođene teritorije, pa i iz najtvrdih neprijateljskih uporišta. Konferencijom je rukovodio drug Pavle Gregorić. Nakon održanog referata u diskusiji je razmotrena postojeća situacija i razmotreni su zadaci koje trebaju izvršiti ti kadrovi u organizaciji nove države. Na kraju je izdat proglas. U njemu se poziva sva »praktična inteligencija«, koja se do tog časa nije uključila u NOB-u, da se odmah uključi

u rad na izvršenju narednih zadataka nove države, čiji su temelji postavljeni na II. zasjedanju AVNOJ-a.

Proglas su mogli potpisati učesnici konferencije prema svom vlastitom nahodjenju. Bili su upozoreni da će proglas biti raspačan širom cijele Hrvatske, a naročito u neprijateljskim uporištima. Iako je veći procenat učesnika imao najbližu rodbinu u neprijateljskim uporištima (roditelje, žene i t. d.) ogromna većina učesnika je potpisala proglas. Svijesni velikog moralnog učinka na svoje kolege u okupiranom području, ako proglas potpišu, učinili su to uz opasnost da budu njihovi najbliži nemilosrdno progonjeni od strane okupatora i domaćih fašista.

Od geodetskih stručnjaka proglas su potpisali: Čok Sostan geometar, Furlan Ing. Marcel, Golac Stjepan geometar, Guro Stanislav geometar, Mrakovčić Nadislav geometar, a od agronoma danas u geodetskoj službi potpisao je Karabaić ing. Ivan.

Ing. Marcel Furlan

»GEOMETARSKI GLASNIK«

geodetskih stručnjaka u zarobljeništvu

U zarobljeništvu nalazila se velika grupa geodetskih stručnjaka u logoru Oflag VIc Osnabrück. Imali su svoje stručno Udruženje i izdavali su stručni list »Geometarski Glasnik«.

List se naravno nije mogao štampati, pa ni najprimitivnijim načinom, nego su članci pisani rukom. Zato i nisu izašli nego svega dva broja jedan koncem 1943., a drugi polovinom 1944. godine. Članci su pisani kaligrafskim rukopisom i to su bili u pravom smislu reči uzorci lepog pisanja. Stručni članci su tretirali veoma aktuelnu tematiku. Slika 1 prikazuje fotomontažu naslovne strane Glasnika 2—3, na kojoj su prikazani naslovi članaka, neki crteži i mali odlomci iz članaka. Iz toga se može videti s koliko su se pažnje ovi članci pisali, kakva se tematika obrađivala, sa kakvom su preciznošću bili izrađeni crteži i kako je sve to lepo moglo bi se reći umetnički bilo napisano.

Nije se moglo ustanoviti kada je Glasnik počeo izlaziti, a niti ko ga je uređivao. Razumljivo je da se urednici nisu potpisivali, bila je to mera opreznosti obzirom na to da su bili na cenzuru davani samo stručni članci, nakon čega su dopisivani članci političkog karaktera. Na slici naslovne strane vidi se žig logora.

Kako su naši stručnjaci bili informirani o događajima u domovini i kako su reagirali vidi se iz dva nekrologa, koji su u obliku pesme u prozi napisali dva anonimna autora i na taj način komemorirali drugove Nestora Hrnjaka i Voju Krajinovića, koji su poginuli u borbama protiv okupatora.

IDEJNA SKICA
za Osnovni plan

КРУЖНА КРИВИНА

Утицај земљине кривине при мерењу висинских разлика

Abetina

На одговарајућој и различитим висинама, иста линија директног вида изгледаће различито, што се показује у слицима, тако се разликује на слици

Дехсрова пиезма

Развој и основа fotogrametrije
Fotogrametrije

Специјализација или свајста

Кривина земље и њен утицај на мерења

ГЕОМЕТАРСКИ

општинско чертено дукина

Улица на слицима је: Јулија Цезара, Београд, Београдски пут, бр. 100/1

ГЛАСНИК

Потврде висинских триангуларних амблема

Дуби парцела на основу важећих висинских мерења

Улица Јулија Цезара

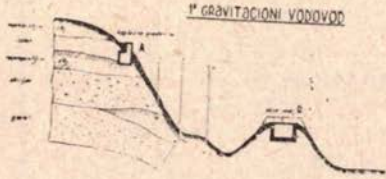
Висински амблеми и потврде у државној
општини Београд, у улици Јулија Цезара, бр. 100/1
Улица на слицима је: Јулија Цезара, Београд, Београдски пут, бр. 100/1
Улица на слицима је: Јулија Цезара, Београд, Београдски пут, бр. 100/1

100

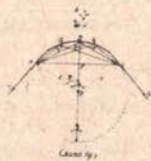
Утицај земљине кривине при мерењу висинских разлика

Обрзај
на основу државних

Измерење угла мерних јединица

Јулија Цезара

Број 2-3

ИРИНА АНКА, ДАВА ЈЕ СИНА КРИВОГ ВОЈУ ТЕШКИ ДАЦИ, ПРОШЛОГ РАТА
ИЗВИНА СУ СИБУ, ПОЈАМ О СЛОБОДИ

ДА БИ ЦИКАО ХЛЕБ И БРАЊО СЛОБОДИ, СТУПО С НАДОМ И ВОДОФИЦИЈИКУ
ИВАУ.

ИЗЕРИ ОКИРИ, ПРАЗНА ФОРМА, ТРУЛЕЖ ИДСАРАС, ВОЗБИШЕ НАДЕ, МЛАДАГ ВОЈ
СОБИНИМ.

ОИ ХОМЕ АЧЛЕ, 'А ДУХ ЦЕТОС, ХОМЕ СЛОБОДУ

ОБ ТРАЖИ ДЛУ ?

ИСТАТОР ТРЕБА, МОТЕ АЧЛЕ И СВИДА САМО КОПАРИ СЛОБОДЕ ЧЕМО !

СУВОС СЪ ДРИШТОМ, ЖИВА ВОЈА, СВЕТОМ ИДЕЈА

ИКАО ЈЕ ДИВАО, ВУТИ Ч ДРИШТУ МАКСИМА ГИРОТ

БАНЖИ СЕ БУРА, СЕРАТУ-МУКЕ, 27 МАРТ, 22 ЈУНИ

(ТИГАД ЈЕ ОБЕТ МРАКА

СВЕ СЕ СМРАЧКАО (ТЕМУ СИРОТИ АЧЛО ИЗАДЖИВЕ СЛОВО ПИР ЦИВИАН ЧУВАН
НЕВНИК, СТИАНЕ ДЕВОЈКЕ, ГРУБО ЗГЖЕНА, ВРИСКИМ ЧИЗМОМ

ТРЕСЪ ТО ЧИРА СКИДЕ ЈАРАМ РОКТА, (ВЕТ ИДЕЈА ВОТЪЈЕ ВОЈУ, СВЕТ
(ТВОРИТИ

ИРОЗ АУТУ БОЖУ, ОБ ИЛЕШЕ СЕБИ ВЕИТ СПОМЕНИ

ТОПАО ИКАДИО (ИМЕ, ИКТИАО ЈЕ ВОЈУ, ИМЕНОМ, ГОЛЕМИ.

ИЕНА ДРУТЕ ИЗОДЖИВИИ НАД ВИЗИ ЧЕГОВО ИМЕ !

И ДРЖАЛИ СУ И ДРЖТЕ ; И ДИЧ ЈЕ "ТОЛЕМИ" И ВОЈУ ИКА РОЖЕВО, УИТАДО
ИКИТИ Ч ТЕМЕВ ЗГРАДЕ, СЛОБОДАБЕ ЈУГОСАВИЈЕ, ОИО, ЧЕГОВА ЗГРАДА, СТОЈИ
ДАНАС ВИСОГО

СТОЈИ ТОРДО, БАВА СВЕТАОСТ, ВОЗГОНИ МРАК, И ЧУВО НЕДАРО ЗА ИВУ ДЕ-)
ИИ.

'А ДОЛЕ, ТДЕ ЛЕЖИ ОБ, ПИВЕ : БЕЖИ ИЗОДЖИВИЧЕ !

СПРЖИЧЕ ТЕ РАДО ИВЕНУАА МЛАДАК ! НЕ КОЉАЈ СВЕТВУ, "ОЛОНА ИИ
ШЕДАНА."

ИЛОУЧЕ НАРА, ПЕСМУ СЛОБОДЕ : КДАДО ВСПРАВА !)

ДИКЕ ИВАВУ РОБОВ, СУТРА ПЕ ГИМЕТИ : СЛОБОДИИ :

ВЕЧНО СЛОВА ВОЈУ ИРИЗНОВИИ.

Kršna Lika, dala je sina, kršnog Voju. Teški dani, prošlog rata, razvili su sinu, pojam o slobodi.

Da bi našao hleb i branio slobodu, stupa s nadom u podoficirsku školu. Uski okviri, prazna forma, trulež kasarne, razbiše nade, mladog podoficira. On hoće ljude, a duh njegov hoće slobodu.

On traži dan?

Katastar treba, robote ljude i svuda samo kaplari. Slobode nema!

Sukob sa društvom, rešava Voja svetom ideja.

Kako je divno, biti u društvu, Maksima Gorkog.

Bliži se bura. Sevaju munje 27. Mart. 22 juni.

Stigla je avet mraka.

Sve se smračilo. Stenju siroti ljudi. Izdajnik slavi pir. Cvili čuvana nevinost, stidne devojke, grubo zgažena, pruskom čizmom.

Tresak. To narod skida jaram ropstva. Svet ideja, postaje Voji, svet stvarnosti.

Kroz ljutu borbu, on kleše sebi večit spomenik.

Toplo narodno srce, krstilo je Voju imenom »golemi«.

Neka drhte izdajnici, kad čuju njegovo ime!

I drhtali su i drhte; i ako je »golemi« u boju kod Ražnja, uzidao kosti, u temelj zgrade, slobodne Jugoslavije.. Ona, njegova zgrada, stoji danas visoko.

Stoji gordo, baca svetlost, razgoni mrak, i čuva nedra za našu decu.

A dole, gde leži on, piše: Beži izdajniče!

Spržice te rano uvenula mladost! ne kaljaj svetinju »ološa i šljama«.

Šapuće narod, pesmu slobode: padaj nepravdo!

Danas šapuću robovi, sutra će grmeti slobodni:

Večna slava Voji Krajinoviću.

ХРИЉАК НЕСТОР

ПАО ЈЕ ЈОШ ЈЕДАН ОД МНОГИХ НАШИХ ДРУГОВА, СИН ЧУВАРА ШУМА ИЗ СЕЛА
ДЕБЕЛО БРДО КОД КОРЕНИЦЕ

ДРАГИ ДРУЖЕ, ВЕЧ У РАНОМ ДЕТИЊСТВУ, КАО СИН СИРОМАШНИХ РОДИТЕЉА СА МНОГО
ДЈЕЦЕ, ОСЈЕТИО СИ СВЕ ТЕГОБЕ НЕИМАШТИНЕ ТВОЈЕ ГОРСТАЧКА ПРИРОДА И ВОЉА, ПРЕД
ТЕШКОЋАМА ЖИВОТА, НИКАДА НИЈЕ КЛОНУЛА. СА БОРБОМ ЗА НАСУШНИ ХЛЕБ, СВРШИО СИ
ГЕОДЕЗИЈУ 1930 ГОД., КАО ОДЛИЧАН РАК СВОЈИХ ПРОФЕСОРА, А ЈОШ ВИШЕ ЦЕНЈЕН, РАДИ СОЛИ-
ДНОГ ЗНАЊА ОД СВОЈИХ ШКОЛСКИХ ДРУГОВА. БИО СИ ВОЂЕН ОД НАС РАДИ ТВОЈИХ ОСОБИ-
НА — ДРУГАРСТВА И СКРОМНОСТИ, А ЦЕНЈЕН РАДИ СВОЈЕГ ЖИВОТНОГ СТРЕМЉЕЊА

НИЈЕ СЛУЧАЈНО ШТО СИ СЕ НАШАО У РЕДОВИМА БОРАЦА Н. О. В.

ТВОЈЕ МЛАДО ЖИВОТНО ИСКУСТВО И БОРБА КРОЗ ЖИВОТ, ОДРЕДИЛА СУ ТИ ПРАВАЦ
КОЈИМ ТРЕБА ДА ПОДЕШ. НЕСЕБИЧНО СИ СЕ ЖРТВОВАО ЗА БОЉУ БУДУЋНОСТ ПОКОЛЕ-
ЊА И ПОГАЖЕНИХ ПРАВА ЧОВЕКА

НЕКА ТИ ЈЕ СЛАВА И ХВАЛА ДРАГИ ДРУЖЕ ОД ТВОЈИХ ДРУГОВА И КОЛЕГА, ЗА КОЈЕ
ДАДЕ СВОЈ МЛАДИ ЖИВОТ. УСПОМЕНА, СЕЋАЊЕ И ЗАХВАЛНОСТ, ЈЕДИНО ЈЕ ШТО ТИ
МИ МОЖЕМО ДАТИ ЗА ТВОЈУ НАЈВЕЋУ ЖРТВУ.

ТВОЈИ ДРУГОВИ

HRNJAK NESTOR

Pao je još jedan od mnogih naših drugova, sin čuvara šuma iz sela Debelo Brdo kod Korenice.

Dragi Druže, već u ranom detinjstvu, kao sin siromašnih roditelja sa mnogo djece, osjetio si sve tegobe neimaštine. Tvoja gorštačka priroda i volja, pred teškoćama života, nikada nije klonula. Sa borbom za nasušni hleb, svršio si geodeziju 1930 god., kao odličan đak svojih profesora, a još više cenjen, radi solidnog znanja, od svojih školskih drugova. Bio si voljen od nas radi tvojih osobina — drugarstva i skromnosti, a cenjen radi svojeg životnog stremljenja.

Nije slučajno što si se našao u redovima boraca N. O. B.

Tvoje mlado životno iskustvo i borba kroz život, odredila su ti pravac kojim treba da pođeš. Nesebično si se žrtvovao za bolju budućnost pokolenja i pogaženih prava čoveka.

Neka ti je slava i hvala dragi druže od tvojih drugova i kolega, za koje dade svoj mladi život. Uspomena, sećanje i zahvalnost, jedino je što ti mi možemo dati za tvoju najveću žrtvu.

TVOJI DRUGOVI

Ing. Radoslav Ukropina